КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

Кафедра освітньої політики

Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти

«СОЦІАЛЬНЕ ШКІЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована

до затвердження на засіданні кафедри освітньої політики

(Протокол №8 від 21.09.2026 р.)

Завідувачка кафедри Галина ЛОЇК

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(Протокол №6 від 1.10.2026р.)

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

Розробниця: Гургула Тетяна Володимирівна, професорка КОП, докторка економічних наук.
Напрям підвищення кваліфікації: підвищення кваліфікації керівників закладів освіти, що забезпечують здобуття базової середньої освіти (ГХЗВ).

Розроблено на основі Типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти від 12.10.2022 р.№ 905.
Термін дії програми: з 01.02.26 р. до 01.02. 31 р.

Рецензенти: Синя Ірина Ананіївна, завідувач кабінету координації впровадження НУШ КЗ ЛОР Львівський обласний інституту післядипломної педагогічної освіти.
Ірина Іванівна Суховерська, завідувачка кабінету інформаційно – комунікаційної діяльності, кандидатка історичних наук, доцентка кафедри суспільствознавчої освіти ЛОІППО.

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми: Соціальне шкільне підприємництво є край актуальним, оскільки перетворює навчання на практичний досвід, формуючи у молоді навички підприємництва, фінансову грамотність, соціальну відповідальність та ініціативність. Це інструмент, що допомагає учням вирішувати локальні соціальні проблеми, навчає командній роботі та готує до самореалізації в майбутньому.Учні вчаться працювати в команді, приймати рішення, нести відповідальність, генерувати бізнес-ідеї та втілювати їх у життя. Соціальна місія підприємств спрямована на вирішення місцевих проблем (екологія, допомога вразливим групам , благоустрій, що виховує відповідальних громадян. Учні вчаться складати бюджет, розраховувати прибутки та витрати. Введення бізнесу допомагає підліткам визначитися з майбутньою професією, спробувавши себе в ролі менеджера, маркетолога чи виробника. Шкільні підприємства можуть приносити прибуток, який спрямовується на розвиток школи або благодійність.

Соціальне шкільне піприємництво стає мостом між шкільною теорією та реальними потребами суспільства, навчаючи школярів не лише заробляти, а й робити світ кращим.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти.

Обсяг(тривалість) : 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

Особливості реалізації програми: немає.

Форма підвищення кваліфікації: інституційна (очно-дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації: забезпечення неперервного професійного розвитку керівників закладів загальної середньої освіти(ЗЗСО) відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р.

Завдання підвищення кваліфікації:

- володіти комплексом теоретичних знань та практичних навичок, які дозволять трансформувати вимоги законодавства у щоденну успішну практику закладу;
- здійснювати концепцію соціального шкільного підприємництва;
- знати організаційно-правові форми соціальних підприємств ;
- застосовувати послідовні ключові кроки соціального шкільного підприємництва;
- сприяти у забезпеченні права, обов'язків та відповідальность кожного учасника соціального шкільного підприємства;
- забезпечувати прийняття зважених управлінських рішень.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:
-нормативно-правова (А1);
-стратегічного управління закладом освіти (А2);
-забезпечення якості освіти та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості (Б1);
-педагогічного, соціального та мережевого партнерства (В3).

Очікувані результати навчання:

- Вміє проводити уроки із сутності підприємництва, знає різницю між звичайним, соціальним та шкільним підприємництвом та прогнозувати очікувані результати навчання;
- Знає про алгоритм створення соціального шкільного підприємства, включаючи передумови, узгодження діяльності, бізнес-планування та реалізацію;
- Розробляє інтерактивні вправи для уроків із соціального шкільного підприємництва.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:
Оцінювання результатів навчання здійснюється на засадах об'єктивності, прозорості та відповідності очікуваним результатам навчання. Результати навчання оцінюються за 100-бальною системою.
Практичне завдання – 40 балів, підсумкове тестування (20 запитань) –60 балів(правильна відповідь – 3 бали).
У випадку, якщо **пропущено понад 50% навчального часу**, передбаченого програмою підвищення кваліфікації, документ про підвищення кваліфікації **не видається.**

Практичне завдання.

Завдання практичної	Вимоги	Максимальний бал
1.Сформулюйте бізнес ідею для соціального шкільного підприємства вашого закладу**.**	Ціль має бути конкретною, вимірюваною та логічно випливати з виклику. Наскільки чітко сформульовано реальну проблему закладу. Чи є зв'язок між викликом та контекстом закладу	20
2. Здійсніть алгоритм створення соціального шкільного підприємства у вашому закладі	Алгоритм здійснюється послідовно аналізуючи: 1. Передумови створення соціального шкільного підприємства. 2. Узгодження прав та обов'язків у діяльності соціального шкільного підприємництва. 3. Фінансове планування соціального шкільного підприємства. 4. Реалізація соціального шкільного підприємства. 5. Презентація соціального шкільного підприємства.	20

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, вартість згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з 3-х модулів та 6-ти взаємопов'язаних тем. Після опрацювання двох модулів передбачено виконання практичних робіт.На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 20 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники 100 балів. Прохідний бал – 70. Учасники, які успішно пройшли навчання, виконали практичну роботу та склали підсумковий тест, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми,складає 30 год, з них 9 год – лекційні заняття, 15 год – практична робота, 5 год – самостійна робота, 1 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	**Кількість годин**				
	Лекції	**Практичні заняття**	**Самостійна робота**	**Контрольні заходи**	**Усього**
МОДУЛЬ 1. Підприємницька діяльність. Соціальне шкільне підприємництво					
Тема 1.1. Поняття підприємницької діяльності.	1	3	1		4
Тема 1.2. Суть, мета та завдання соціального шкільного підприємництва.	1	3	1		5
Разом за модулем	**2**	**6**	**2**		**10**
МОДУЛЬ 2. Передумови створення соціального шкільного підприємництва.					
Тема 2.1. Основні	2	2			4

кроки створення соціального шкільного підприємництва.					
Тема 2.2. Генерування ідеї для майбутньої підприємницької діяльності.	2	2	1	1	6
Тема 2.3.Формувння команди й узгодження діяльності.	1	2	1		4
Разом за модулем	**5**	**5**	**2**	**3**	**15**
МОДУЛЬ 3. Управлінський супровід соціального шкільного підприємництва в закладі загальної середньої освіти					
Тема 3.1. Бізнес-планування. SMART-цілі	1	2			3
Тема 3.2. Створення та презентація соціального шкільного підприємства.	1	2	1	1	4
Разом за модулем:	**2**	**4**	**1**	**1**	**8**
Підсумкові заходи				6	
Усього	**9**	**15**		**6**	**30**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Підприємницька діяльність. Соціальне шкільне підприємництво.

Тема 1.1. Поняття підприємницької діяльності. Подібність і відмінність бізнесу та підприємництва.

Поняття підприємницької діяльності.Роль підприємництва у розвитку економіки та самореалізації. Фактори, що впливають на формуванні підприємницької компетентності. Подібність та відмінність бізнесу та підприємництва.Класичне, соціальне, шкільне підприємництво.

Тема 1.2. Суть, мета та завдання соціального шкільного підприємництва. Суть, мета та завдання соціального шкільного підприємництва. Організаційно-правові форми соціальних підприємств. Історія соціального підприємництва в Україні та за кордоном.

Модуль 2. Передумови створення соціального шкільного підприємництва.

Тема 2.1. Основні кроки створення соціального шкільного підприємництва.

Послідовність створення власного соціального шкільного підприємства. Мотивація учасників до підприємницької діяльності. Основні компоненти соціального шкільного підприємництва. Алгоритм створення соціального шкільного підприємництва.Розроблення органограми команди соціального шкільного підприємництва.Створення бізнес-моделі соціального шкільног підприємства.

Тема 2.2. Генерування ідеї для майбутньої підприємницької діяльності.

Формула підприємницької ідеї. Джерела підприємницьких ідей. Інструменти генерування бізнес-ідей. Дизайн-мислення. Оцінка реалістичної ідеї.Розроблення бізнес-ідеї для соціального шкільного підприємства та оцінка її реалістичності.Формування місії соціального шкільного підприємництва. Бізнес-процеси зв’язки між ними.

Тема 2.3.Формувння команди й узгодження діяльності.

Передумови створення соціального шкільного підприємства. Узгодження прав та обов’язків у діяльності соціального шкільного підприємництва. Фінансове планування соціального шкільного підприємства.Реалізація соціального шкільного підприємства. Організація виробничого процесу. Планування обсягів виробництва та реалізації продукції. Система

опадткування підприємницької діяльності. Презентація соціального шкільного підприємства. Реалістичність власного проєкту соціального шкільного підприємництва.

Структура компанії. Види організаційних структур: переваги та недоліки. Функціональна організаційна структура. Маркетинг і маркетингова стратегія для шкільного соціального підприємства.Мотивація основнх учасників процесу-учнів.

Модуль 3. Управлінський супровід соціального шкільного підприємництва в закладі загальної середньої освіти.

Тема 3.1. Бізнес-планування. SMART-цілі.

Започаткування соціального шкільного підприємництва.Механізми співпраці зі шкільною адміністрацією. Організація процесів діяльності шкільного підприємництва: вимоги, години роботи, зобов'язання перед школою та громадою. Організація роботи з педагогами – організаторами та наставниками. Проєктний менеджмент у підприємництві.

Тема 3.2. Створення та презентація соціального шкільного підприємства.

Передумови створення соціального шкільного підприємства. Узгодження прав та обов'язків у діяльності соціального шкільного підприємництва. Фінансове планування соціального шкільного підприємства.Реалізація соціального шкільного підприємства. Організація виробничого процесу. Планування обсягів виробництва та реалізації продукції. Система опадаткування підприємницької діяльності. Презентація соціального шкільного підприємства. Реалістичність власного проєкту соціального шкільного підприємництва.

Самостійна робота:Створення та реалізація соціального шкільного підприємства ЗЗСО.

Розробити презентацію соціального шкільного підприємства Вашого ЗЗСО та представити її .

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Оцінювання вербальне.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань.

Практичне завдання № 1 (після опрацювання модуля 1).

Слухач (ПІБ): _____

Заклад освіти: _____

1. Сформулюйте підприємницьку соціальну ідею на основі аналізу потреб вашого закладу.

Ключовий виклик: ().

Стратегічна ціль: ().

2. Конструювання навчального плану.

Виберіть паралель (наприклад, 9 клас) та обґрунтуйте вибір годин.

Навчальний предмет / Інтегрований курс	**Години (базові)**	**Додаткові години (варіативні)**	**Обґрунтування (зв'язок із ціллю)**
УСЬОГО			

Підсумковетестування:

Тести до теми: « Соціальне шкільне підприємництво».

Інструкція: Оберіть одну правильну відповідь на кожне запитання.

1. **Яка головна мета соціального шкільного підприємництва?**

а) створення прибуткового бізнесу для фінансової підтримки адміністрації школи.

б) виключно забезпечення учнів практичними навичками у сфері бізнесу.

в) вирішення соціальних або екологічних проблем громади за допомогою підприємницької діяльності.

г) організація позашкільних занять для учнів.

2. **Що є основною складовою успішного соціального шкільного підприємництва?**
   а) виключно наявність великих фінансових інвестицій.
   б) виключно підтримка з боку місцевих органів влади.
   в) підприємливість як здатність бачити можливості та знаходити нестандартні рішення.
   г) виключно наявність досвідченого вчителя-куратора.
3. **Який перший ключовий крок у створенні соціального шкільного підприємництва?**
   а) реєстрація юридичної особи.
   б) залучення інвестицій.
   в) розробка логотипу.
   г) ідентифікація соціальної або екологічної проблеми, яку потрібно вирішити.
4. **Яке завдання вчителя-координатора в соціальному шкільному підприємництві?**
   а) виконувати всі завдання самостійно, щоб уникнути помилок учнів.
   б) керувати учнями без права голосу.
   в) надавати фінансові кошти для проєкту.
   г) фасилітувати процес, допомагати учням знаходити рішення та навчатися на власному досвіді.
5. **Що таке соціальний вплив у контексті соціального шкільного підприємництва?**
   а) кількість отриманих від продажів прибутків.
   б) вплив на поведінку інших учнів у школі.
   в) кількість лайків та репостів у соціальних мережах.
   г) позитивні зміни, які відбулися в суспільстві або громаді завдяки діяльності підприємства.
6. **Яку роль відіграє спільнота в соціальному шкільному підприємництві?**
   а) виступає виключно як споживач продуктів.
   б) є лише джерелом проблем, які потрібно вирішити.
   в) виступає як джерело ідей, партнер та бенефіціар проєкту.
   г) забезпечує учнів фінансовою допомогою.
7. **Що не є обов'язковим етапом для створення соціального шкільного підприємства?**
   а) аналіз потреб громади.
   б) розробка бізнес-моделі.
   в) розробка детального плану на 5 років.
   г) формування команди.
8. **Як міжнародний досвід впливає на розвиток соціального шкільного підприємництва в Україні?**
   а) міжнародний досвід не має жодного впливу, оскільки українські школи працюють в інших умовах.
   б) він надає готові рішення, які можна застосувати без змін.

в) він служить джерелом ідей, інструментів та освітніх методик, які можна адаптувати до українських реалій.

г) він демонструє, що соціальне підприємництво неможливе без значних грантів.

9. Який із перерахованих прикладів є типовим для соціального шкільного підприємництва?

а) продаж канцелярських товарів без будь-якої соціальної мети.

б) створення шкільного магазину для продажу солодощів.

в) організація майстерні з переробки паперу на нові товари, а прибуток направляти на екологічні проєкти в школі.

г) збір макулатури для утилізації.

10. Яке поняття є основою для успішного соціального підприємництва?

а) прибутковість.

б) конкурентоспроможність.

в) соціальна місія.

г) масштабування.

Відповіді:

1. в
2. в
3. г
4. г
5. г
6. в
7. в
8. в
9. в
10. в

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання.

Модуль 1. Модуль 1. Підприємницька діяльність. Соціальне шкільне підприємництво.

1. Що саме відрізняє соціальне підприємництво в закладах освіти від звичайного бізнесу?
2. Як створити ідею, яка буде не лише прибутковою, а й допомагати покращувати громаду?
3. Де шукати ресурси та підтримку для такого рішення – творення соціального шкільного підприємства?
4. В яких сферах можуть працювати соціальні підприємства?
5. Чому підліткам варто обирати саме соціальне підприємництво, а не традиційну модель?

Модуль 2. Модуль 2. Передумови створення соціального шкільного підприємництва.

1. Чому бізнеси , які мають соціальну цінність та місію, стрімко вириваються вперед?
2. Що є унікальною рисою соціального підприємництва?
3. Які навички розвиває соціальне шкільне підприємництво у учнів?
4. Що має вирішувати будь-яка соціальна ідея?
5. В чому сутність метода « дерево проблем?» Які інструменти Вам відомі для генерації ідей? В чому їхні особливості.

Модуль 3. Модуль 3. Управлінський супровід соціального шкільного підприємництва в закладі загальної середньої освіти.

1. Хто такий педагог-організатор (куратор) і яка його роль в соціальному шкільному підприємництві?
2. Які методи залучення коштів для створення соціального шкільного підприємництва можна виокремити?
3. Де знайти фінансування?
4. Як скласти меиорандум співпраці між шкільною адміністрацією та громадою?
5. Що ви готові змінити у власній управлінській практиці, щоб посилити розвиток соціального шкільного підприємництва?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту»
2. Державний стандарт базової середньої освіти (2020) https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavniy-standart-bazovoi-serednoi-osviti
3. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text.
4. Про внесення змін у додатки до наказу Державної служби якості освіти від 09.01.2020 №01-11/1: наказ Державної служби якості освіти від 27.08.2020 №01-11/42. URL: https://surl.li/nmhlcd
5. Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти: наказ МОН України від 09.01.2019 № 17. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#Text .
6. Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти: наказ МОН України від 30.11.2020 №1480. URL: https://surl.li/rbpcdv .

Основна література

1. Академічна доброчесність у середній освіті. Методичні рекомендації / упорядник: Євген Ніколаєв. – К., 2021.
2. Даниленко, Л. І., Карамушка, Л. М. (2003). Освітній менеджмент. *К.: Шкільний світ*.
3. Кремень, В. Г., Ковбасюк, Ю. В. (2014). Освіта дорослих: енциклопедичний словник. *К.: Основа*.
4. Методичний путівник керівника НУШ: на допомогу директору та заступнику директора закладу загальної середньої освіти / Укл. Г.О. Щербиніна. – Київ – Краматорськ: інформаційно-видавничий відділ, 2023. – 127 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1faqwBtYXx_mbSN0IQeKhcltDsvmnEUtu/view
5. Методичні рекомендації щодо забезпечення академічної доброчесності в закладах загальної середньої та позашкільної освіти / Авторський колектив, за ред. І. Ю. Поліщук. Київ: Виконавчий орган Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) Департамент освіти і науки, КПНЗ «Київська Мала академія наук учнівської молоді». 2021. 46 с.
6. Освітні програми (2024), МОН України https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi
7. Освітній менеджмент в умовах змін: навч.пос.України, Н. А. П. Н. (2011). Ін-т менеджменту освіти НАПН України, Луган. обл. ін.-т післядиплом. пед. освіти. *Луганськ: Рєзніков В. С*.
8. Порядок проведення експертизи та затвердження освітніх програм повної загальної середньої освіти, розроблених не на основі типових освітніх програм (2022) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0778-22#Text

9. Рекомендації щодо забезпечення прозорості та доброчесності в діяльності закладів загальної середньої освіти – посібник «Освітній навігатор» (наказ МОН від 15.05.2025 № 734).
10. Створення власної освітньої програми: поради для директора школи (2021), ДСЯО https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2021/03/Osvitnya_programa_shkoli_2021.png
11. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (2024), МОН України https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2024/09.08.2024/typova-osvitnya-prohrama-dlya-5-9-klasiv-zzso-1120-vid-09082024.pdf
12. Як оцінювати в НУШ : методичний посібник. (2025). МОН України https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/otsinyuvannya/metodychnyi-posibnyk-iak-otsiniuvaty-v-nush?__cf_chl_tk=TjACbH8c7rnxUWh9y0sKFHLyyKY.42Ts4Tt_pZbBevw-1768394355-1.0.1.1-6jmgalsD9fmJ1PLXeF27GeiTEw0I4vpCLpoh6fj5qOU